

ארגון המחשב ושפט ספ (203.1130)

סמסטר ב' תשנ"ט
בחינה סופית - מונד א'

הוראות לנבחן:

- משך הבחינה שלוש שעות.
- מותר להשתמש בכל חומר עד, למעט מחשבים מכל סוג.
- יש להסביר על כל השאלות.
- יש לרשום את התשובות בגוף השאלון במקומות המיועדים לכך.
- נא לכתוב בכתב יד ברור ונקי. מומלץ להשתמש בעופרון ומחק.
- בשאלון זה 12 דפים, כולל דף זה. ודא כי כל הדפים נמצאים.

ב ה צ ל ח ה !

ציוון	ניקוד	
18	25	שאלת 1
24	25	שאלת 2
26	25	שאלת 3
26	25	שאלת 4
92	100	סה"כ

שאלה מס' 1 (25 נקודות)

א. להלן מספר זוגות של מושגים או פקודות בשפת אסמבל. עבור כל זוג, הסבר בקצרה את ההבדל המהותי בין שני המושגים או הפקודות.

i. שיטת המספרים ללא סימן

שיטת המספרים ל-2

ווגזר אוניברסיטאותם יוליג רום טרנסיגר (טרכיז) וטראנסיגר טרנסיגר (טרכיז)

אכטט הילס רום public x public x .ii
אכטט הילס רום extn x int extn x

x (טרכיז) רום public x-> public x-> int
x רום extn x-> int

iii. פסיקת חומרה (hardware interrupt)

פסיקת תוכנה (trap, software interrupt)

הפעלה יאלת רום צורה קולון (טרכיז)
הפעלה יאלת רום INT (טרכיז) קולון יאלת רום INT
הפעלה יאלת רום LODSB (טרכיז) LODSB .iv
MOV AL,DS:[SI]

ב. קדימה לשיגרה (1) קדימה שיגרה כו�ה ערך הוליכו - זטאון כל ואולם ספאלט
קדימה למאקרו (2) קדימה שיגרה כו�ה ערך הוליכו - זטאון כל ואולם ספאלט
האוגר ax. אין להניח דבר על תוכן האוגרים או הזיכרון בתחלת מחזור הפקודה. 3
רשות חמוץ פקודות שונות, כל אחת בעלת שם (mnemonic) אוחט, אשר תגרומנה לאירוע reference
 3

3 ✓ XOR AX,AX ①
✓ MOV AX,0 ②
✓ AND AX,0000H ③
✓ SUB AX,AX ④
✓ SHR AX,16 ⑤

שאלה מס' 1 (המשך)

ג. i. תרגם את המספר העשרוני 76- לבסיס ביניי בשיטת המשלימים ל-2, ברוחב של 8 ביטים.

1 0 1 1 0 1 0 0 ✓

ii. חשב את סכום של שני המספרים שהללו בשיטת המשלימים ל-2. המספרים הינם לבסיס הקסה-דצימלי וברוחב של 16 ביטים.

6	E	3	4
B	0	D	1
1	F	0	5

✓

האם יש נשא מן הביט השמאלי ביודר בפערת חיבור זו? ✓
האם פערת חיבור זו גורמת לגלישה? ✓
האם מופיע פקדות אשר גורמות לשגיאיה בזמן אסמלבי.
עבור כל פקודה, הסבר בקצרה מהי השגיאיה.

3

i. int 256 כוונון interrupts מוגדר כטביעה של מוחם
int - int כטביעה של מוחם 256, מוגדר כתוכנה כטביעה של מוחם
כל פקודה שיכלול און, גראז! ✓
mov 1000,ds .ii

הפקודת נסמן כטביעה של מוחם או של מוחם או של מוחם
add bx,[ax] .iii ✓

הפקודת נסמן כטביעה של מוחם כטביעה של מוחם כטביעה של מוחם
push ah .iv ✓
הפקודת נסמן כטביעה של מוחם כטביעה של מוחם כטביעה של מוחם
- ah כטביעה של מוחם ✓
3/4

ה. עבור כל אחד משלושת קטעי הקוד שהללו, רשום את תוכנו של האוגר ax בגרmr ביצוע הקטן.

mov dx,0 .iii
mov ax,-1
c: inc dx
shr ax,2
jb c

dx= 3 X

mov dx,0 .ii
mov cx,9
b: inc dx
cmp dx,cx
loopnz b

dx= 5 ✓

mov dx,0 .i
mov ax,7ffffh
a: inc dx
add ax,2
jg a

dx= 8001h G

2/6

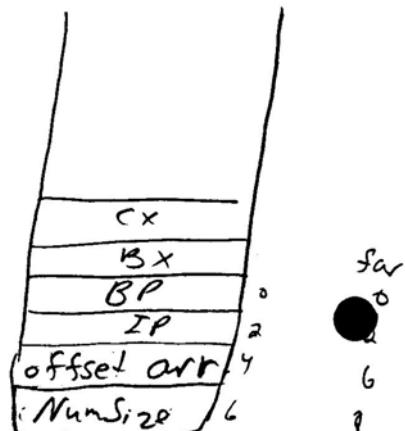
שאלה מס' 2 (25 קווודות)

השлага `findMax` שמוגדרת להלן מקבלת שני פרמטרים במחסנית: כתובת של מערך של מילים, ומספר המילים במערך. השлага מחפש את המילה הגדולה ביותר במערך, כאשר ייצוג המספרים הוא בשיטת המשלים ל-2, ומחזירה את ערכה של מילה זו באורך .ax.

```

1 _findMax proc near
2     push bp
3     mov  bp,sp
4     push bx
5     push cx
6     mov  bx,[bp+4]    bx=offset array
7     mov  ax,[bx]      ax=  אן גאנט
8     mov  cx,[bp+6]    cx = 7
9     dec  cx
10    jcxz endFind   jmp if cx=0
11    select: add  bx,2
12    cmp  ax,[bx]
13    jge  next
14    mov  ax,[bx]
15    next:  loop select
16    endFind: pop cx
17    pop  bx
18    pop  bp
19    ret
20    endp

```


א. להלן הגדרת המודול וסדרת הנתונים של התכנית.

.model use16 small
 .data
 numbers dw 4, -3, -5, 4, 9, -8, 2, 6
 len dw 8
 result dw ?

כתוב קטע קוד בשפת אסמבלי שקורא לשлага `_findMax` עם המערך `numbers` והאורך `len`, ומציב את הערך המוחזר מן השлага בתוך המשתנה `result`.
הקפד על כללי תיכנות נכון של קוריאה לשлага.

מהו תוכנו של המשתנה `result` בגמר קטע הקוד?

```

.CODE
MOV AX, @DATA
MOV DS, AX
PUSH len
PUSH OFFSET numbers
CALL _findMax
ADD SP, 4
MOV result, AX
END

```

המשן שאלה מס' 2 בדף הבא

result = 9

שאלה מס' 2 (המשר)

ב. רוצים לשנות את השיגרה `findMax` כך שתתקבל מערך של בתים במקומות מילימ', ותחזיר את התוצאה באורך `af`. רשום את מספרי השורות בשיגרה שיש לשנות, ואת קוד האסמבלי החדש של שורות אלה. יש לבצע אך וرك שינויים הכרחיים.

מספר שורה	קוד חדש
7	<code>mov al, [bx]</code>
11	<code>inc bx</code>
12	<code>cmp al, [ax]</code>
14	<code>mov al, [ax]</code>

ג. רוצים שהשיגרה `findMax` תהייה מוגדרת `far` במקום `near`. רשום את מספרי השורות בשיגרה שיש לשנות, ואת קוד האסמבלי החדש של שורות אלה. יש לבצע אך וرك שינויים הכרחיים.

מספר שורה	קוד חדש
6	<code>mov bx, [bp+6]</code>
8	<code>mov cx, [bp+8]</code>
1	<code>proc far</code>

ד. רוצים לשנות את השיגרה `findMax` כך שתחפש את המילה הגדולה ביותר במערך, כאשר יציג המספרים הוא ללא טימן. רשום את מספרי השורות בשיגרה שיש לשנות, ואת קוד האסמבלי החדש של שורות אלה. יש לבצע אך וرك שינויים הכרחיים.

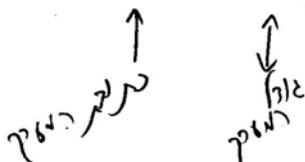
מספר שורה	קוד חדש
13	<code>JAE next</code>

ה. מה יש להוסיף לקובץ המקור של השיגרה `findMax` כדי שאפשר יהיה לקרוא לשיגרה מתוך תוכנית בשפת C ?
רשום את הכוורתה (header) של השיגרה בשפת C, כפי שתופיע בתוכנית הקוראת.

: פונקציית findMax ב- C
public _findMax

extern int findMax(int * , int);

correct

שאלה מס' 2 (המשר)

השיגרה `findBest` (ראה להלן) הינה הכללה של השיגרה `findMax`. בשיגרה `findBest`, המאפיין של הערך שמחפשים במנרך אינו קבוע, אלא מועבר כפרמטר נוסף במחסנית. פרט זה הוא מצבע לשלגירה, אשר תפקידה לבחור במילה ה"טובה יותר" מבין זוג מילים, לפי מאפיין כלשהו (למשל, המילה הגדולה יותר מבין השתיים, הקטנה יותר, וכו'). "שלגירת הבחירה" מחליפה את הבחירה הקבועה (של המילה הגדולה יותר) שמתבצעת ב-`findMax` (שורות 12-14).

שלגירת הבחירה מקבלת כפרמטרים זוג מילים: באוגר `ax` ובאוגר `dx`, ומחזירה באוגר `ax` את המילה ה"טובה יותר" מבין השתיים. האוגר `dx` נשאר ללא שינוי.

לדוגמה, השיגרה `better1` (ראה להלן) בוחרת במילה הגדולה יותר, כאשר ייצוג המספרים הוא בשיטת המשלים 2-2. השיגרה `findBest` עם הפרמטר `better1` מממשת לפיקר מקרה פרטי זהה לשיגרה `findMax`.

להלן הגדרת השיגרה `findBest`. השורות המסומנות בכוכבית הן אלה שנוטפו או השתרנו ביחס לשיגרה `findMax`. כמו כן, מוגדרות שתי שלבי בחירה: `better1` ו-`better2`, ודוגמה לקריאה לשיגרה `findMax`.

<pre> findBest proc push bp mov bp,sp push dx ;* push bx push cx mov bx,[bp+4] mov ax,[bx] mov cx,[bp+6] dec cx jcxxz endFind add bx,2 mov dx,[bx] ;* call [bp+8] ;* next: loop find endFind: pop cx pop bx pop dx ;* pop bp ret endp </pre>	<pre> better1 proc cmp ax,dx jge end1 mov ax,dx end1: ret endp better2 proc cmp ax,dx jnb end2 mov ax,dx end2: ret endp main: mov ax,@data mov ds,ax push offset better1 push len push offset numbers call findBest add sp,6 mov result,ax end main </pre>
--	--

1. מהו החיפוש שممמשת השגרה `findBest` עם הפרמטר `better2`? דיק בותיאור המאפיין של שלגירת הבחירה.

השיגרה `findBest` לא יכולה `better2` לאחר כי היא מילאה גלגול אחד
בגלל שמיון המאפיין `len` מופיע ב-`call findBest` ו-`add sp,6` במקומות שונים (галגול אחד). ✓

2. נתון סעמנט הנתונים מסעיף א'. מהו הערך שתוחזר השיגרה `findBest` בקריאה של להלן?

```

    push  offset better2
    push  len
    push  offset numbers
    call  findBest
    add   sp,6
    
```

המשר שאלה מס' 2 בדף הבא

6. נסן ואותן רן - 3 כ. 0.1101
(כל) הצעה גרא כהן נסן.

שאלה מס' 2 (המשך)

ח. כתוב שירה בשם better3, שמקבלת כפרמטרים זוג מילימ: באורך ax ובאורך dx, ומחזירה באורך ax את המילה שערכה המוחלט קטן יותר, כאשר ייצוג המספרים בשיטת המשלים ל-2. הקפץ על כללי תיכנות נוכנים של שירה. בתוך: להיפוך הסימן ניתן להשתמש בפקודה neg.

better3 PROC

```
push bx,  
push cx  
mov bx,ax ; do not change ax  
mov cx,dx ; do not change dx  
cmp bx,0
```

jns GoOn1

neg bx

GoOn1:

cmp cx,0

jns GoOn2

neg cx

GoOn2:

cmp bx,cx

je file exitbetter3 j bx <= cx => |ax| <= |dx|

mov ax,dx

exitbetter3:

```
pop cx  
pop bx  
RET  
ENOP
```

qRnre
,f2d
ewl)
jmp ?
?N
N

ט. נתון סגמנט הנתונים מסעיף א'. מהו הערך שתחזיר השירה findBest בקריאה שלהלו?

```
push offset better3  
push len  
push offset numbers  
call findBest  
add sp,6
```

כדי למצוא findBest נא ציין 2 כ נא הכל 0FL01 הנקודות

שאלה מס' 3 (25 נקודות)

א. בידוע, הפקודה `mov` אינה מאפשרת העתקה בין שני אופרנדים בזיכרון. הגדר מacro בשם `move` אשר מרחיב את הפקודה `mov`, ומאפשר העתקה גם בין שני אופרנדים בזיכרון.

לדוגמא, נניח כי `var1 -1 var2` הינו מילוי בסגמנט הנתונים. אז הקריאה `move var2,var1` מעתייקה את `var1` אל `.var2`.

רמז: השתמש במחסנית.

```
move macro x,y
    push y
    pop x
endm
```

ב. להלן הגדרת המacro `comp`.

```
1 comp macro x,y
2     ifidni <&y>,<ax>
3         cmp x,y
4         exitm
5     endif
6     push ax
7     mov ax,x
8     cmp ax,y
9     pop ax
10    endm
```

לפניך שלוש קוריאות למacro `comp`. דשום את קוד האסטטלי שנפרש על ידי כל קוריאה. הנה כי `var1 -1 var2` הינו מילוי בסגמנט הנתונים.

<code>comp var1,ax .iii</code>	<code>comp es,bx .ii</code>	<code>comp var1,var2 .i</code>
<code>cmp var1,ax</code>	<code>push ax</code> <code>mov ax,es</code> <code>Cmp ax,bx</code> <code>pop ax</code>	<code>push ax</code> <code>mov ax,var1</code> <code>Cmp ax,var2</code> <code>pop ax</code>

ג. הקריאה `comp bx,es` גורמת לשגיאת אסטטלי. הסבר מהי השגיאה.

לעומת זאת, הקריאה `comp es,bx` (ראה סעיף ב') אינה גורמת לשגיאה. הסבר מדוע קיים הבדל בין שתי הקוריאות.

push ax
mov ax,bx
Cmp ax,es
pop ax

הסבירו מהי השגיאה שגורמת ל`comp bx,es`? ואיך (לעומת השגיאה) ערכו?

הסבירו מהי השגיאה שגורמת ל`comp es,bx`? ואיך (לעומת השגיאה) ערכו?

הסבירו מהי השגיאה שגורמת ל`comp var1,var2`? ואיך (לעומת השגיאה) ערכו?

push ax
@ mov ax,bh
@ cmp ax,ch

המשן שאלה מס' 3 בדף הבא

א. בדף הבא תסבירו מהי השגיאה שגורמת ל`comp bx,es`? ואיך (לעומת השגיאה) ערכו?

ב. בדף הבא תסבירו מהי השגיאה שגורמת ל`comp es,bx`? ואיך (לעומת השגיאה) ערכו?

ג. בדף הבא תסבירו מהי השגיאה שגורמת ל`comp var1,var2`? ואיך (לעומת השגיאה) ערכו?

שאלה מס' 4 (קודות)

כיזען, חוץן המקלט יכול להכיל 15 תווים בלבד. כל עוד התוכנית שמתבצעת אינה משתמשת בקלט מחוץן המקלט, לא תתאפשר הקלדה של יותר מאשר 15 תווים. זהה מוגבלת, שכן לעיתים נוח להקליד קלט לתוכנית זוока כאשר בדברים אחרים. התוכנית שללהן מדגימה כיצד אפשר להתגבר על מגבלת המקום בחוץן המקלט.

נקצה שטח, גדול כרצוננו, באחד הסגמנטים של תוכנית המשמש, ונכתבו תוספות לשיגרת הטפול בפקת המקלט (int 9), אשר תעביר אל השטח שהוקצה כל TWO ש망יע מן המקלט. רק כאשר שטח גודל זה מתמלא למחרי, לא תתאפשר הקלדה נוספת. למנגנון זה יתרון נוסף, והוא שתוכנית המשמש יכולה לגשש ישירות אל התווים שהוקלו, ללא צורך בשירותי מערכת הפעלה.

להדגמת המנגנון, התוכנית הראשית שללהן מותינה נד שהשטח שהוקצה מתמלא למחרי, ואז מדפיסה בבת אחת את כל הקלט על המסך ומרוקנת את השטח. שיגרת המקלט והתוכנית הראשית מסמנות זו לזו כאשר השטח מתמלא או מתרוקן למחרי.

<pre> 1 .model use16 small 2 .stack 100h 3 .data 4 db 10,13 5 keybrdBuf db 1000 dup (?) 6 trailer db 10,13,'\$' 7 repeat db 3 8 .code 9 oldInt9 dd ? 10 bufStart dd far ptr keybrdBuf 11 bufLen dw trailer-keybrdBuf 1000 12 bufIndex dw 0 13 isBuffFull db 0 14 newInt9: pushf 15 call oldInt9 16 cmp isBuffFull,1 17 je ret9 18 push es 19 push ax 20 push bx 21 push di 22 mov ah,1 23 int 16h 24 jz exit9 25 mov ah,1 26 int 21h 27 les bx,bufStart:ds:04 28 mov di,bufIndex di:0 29 mov es:[bx+di],al 30 inc di 31 mov bufIndex,di 32 cmp di,buflen 33 jl exit9 34 mov bufIndex,0 35 mov isBuffFull,1 36 exit9: pop di 37 pop bx 38 pop ax 39 pop es 40 ret9: iret </pre>	<pre> 41 main: mov di,@data 42 mov ds,di 43 mov ax,3509h 44 int 21h 45 mov word ptr oldInt9,bx 46 mov word ptr oldInt9+2,es 47 push ds 48 mov dx,cs 49 mov ds,dx 50 mov dx,offset newInt9 51 mov ax,2509h 52 int 21h 53 pop ds 54 idle: cmp isBuffFull,0 55 je idle 56 mov dx,offset keybrdBuf-2 57 mov ah,9 58 int 21h 59 dec repeat 60 jz exit 61 mov isBuffFull,0 62 jmp idle 63 exit: lds dx,oldInt9 64 mov ax,2509h 65 int 21h 66 mov ah,4ch 67 int 21h 68 end main </pre>
--	---

שאלה מס' 4 (המשך)

עליך להסביר את אופן פעולתה של התכנית שבדף הקודם, לפי השאלות שלහלן.
רמז: השאלות נונדו להנחות אותן בהבנת התמונה הכללית. מומלץ לעבור על כל השאלות מראש.

- a. מהו תפקידן של שורות 46-43? מהו תפקידן של שורות 53-57?

$\text{newInt9} \rightarrow \text{int9}$
 יזון של המקבצת newInt9 (newInt9(0))
newInt9 מוצב על ידי קידודו ב-int9.
int9 מוצב על ידי קידודו ב-newInt9.
int9 מוצב על ידי קידודו ב-newInt9.
int9 מוצב על ידי קידודו ב-newInt9.
newInt9 מוצב על ידי קידודו ב-int9.
newInt9 מוצב על ידי קידודו ב-int9.
newInt9 מוצב על ידי קידודו ב-int9.
newInt9 מוצב על ידי קידודו ב-int9.

b. שיגרת השירותים והזדהה של פסיקת המקלד (newInt9) מפעילה קודם כל את שיגרת השירותים הישנה (המורכבת על ידי oldInt9). ודק לאחר מכן מבצעת ממשימות נוספות. הסבר מדוע.
רמז: מה עשו שיגרת הפסיקה הישנה?

$\text{int9} \rightarrow \text{newInt9}$
newInt9 מוצב על ידי קידודו ב-oldInt9.
oldInt9 מוצב על ידי קידודו ב-newInt9.
newInt9 מוצב על ידי קידודו ב-oldInt9.
oldInt9 מוצב על ידי קידודו ב-newInt9.
newInt9 מוצב על ידי קידודו ב-oldInt9.
oldInt9 מוצב על ידי קידודו ב-newInt9.
newInt9 מוצב על ידי קידודו ב-oldInt9.
oldInt9 מוצב על ידי קידודו ב-newInt9.
newInt9 מוצב על ידי קידודו ב-oldInt9.
oldInt9 מוצב על ידי קידודו ב-newInt9.
newInt9 מוצב על ידי קידודו ב-oldInt9.

בצד מתבצע המעבר אל שיגרת הפסיקה הישנה? מה מבטיח שתהיה החזרה אל שיגרת

הפסיקה החדשיה? (רמז: מהו האפקט המשולב של שורות 14-15?)

$\text{int9} \rightarrow \text{newInt9}$
newInt9 מוצב על ידי קידודו ב-oldInt9.
oldInt9 מוצב על ידי קידודו ב-newInt9.
newInt9 מוצב על ידי קידודו ב-oldInt9.
oldInt9 מוצב על ידי קידודו ב-newInt9.
newInt9 מוצב על ידי קידודו ב-oldInt9.
oldInt9 מוצב על ידי קידודו ב-newInt9.
newInt9 מוצב על ידי קידודו ב-oldInt9.
oldInt9 מוצב על ידי קידודו ב-newInt9.

$\text{int9} \rightarrow \text{newInt9}$
newInt9 מוצב על ידי קידודו ב-oldInt9.
oldInt9 מוצב על ידי קידודו ב-newInt9.
newInt9 מוצב על ידי קידודו ב-oldInt9.
oldInt9 מוצב על ידי קידודו ב-newInt9.
newInt9 מוצב על ידי קידודו ב-oldInt9.

מהו תפקידן של שורות 21-20?

$\text{bufLen} \rightarrow \text{bufstart} (\text{ds}:04\text{h}) \rightarrow \text{bufstart}$
bufstart מוצב על ידי קידודו ב-bufLen.
bufLen מוצב על ידי קידודו ב-bufstart.
bufstart מוצב על ידי קידודו ב-bufLen.
bufLen מוצב על ידי קידודו ב-bufstart.
bufLen מוצב על ידי קידודו ב-bufstart.
bufLen מוצב על ידי קידודו ב-bufstart.

שאלה מס' 4 (המשך)

1. אילו ערכיים מקבל המשטנה `isBuffFull` במשך מילוי התוכנית? איזה חלק של התוכנית (שייגרת המקלט), או התוכנית הראשית מציב כל אחד מערכיים אלה במשטנה?

`isBuffFull` רקז גיאג (ירוק) ותכלת (כחול). סגול (סגול) ותכלת (כחול).

2. שיגרת המקלט "מסמנת" לתוכנית הראשית כאשר השיטה החדש שהוקצתה מוחלטת למזרי. בדומה, התוכנית הראשית "מסמנת" לשיגרת המקלט כאשר שיטה זה מתרוקן למזרי. הסבר כיצד הדבר נעשה. (רמז: ראה סעיף 1.)

3. בירור מהו תפקידן של שורות 16-17? מהו תפקידן של שורות 54-55?

4. מה יקרה אם הקלט מן המקלט מכיל את התו '\$'?
השורה 16-17 כלאה ב-`isBuffFull` (ירוק), ואלה 54-55 ב-`isBuffFull` (ירוק).

5. כמה פעמים במשך ריצת התוכנית יותמלה למזרי השיטה שהוקצתה? נמק את תשובה.

6. מהו תפקידן של שורה 22-24? מהו תפקידן של שורה 59-60?

כמה פעמים במשך ריצת התוכנית יותמלה למזרי השיטה שהוקצתה? נמק את תשובה.

7. מהו תפקידן של שורה 22-24? מהו תפקידן של שורה 59-60?
(שאלה ראשונית. מזקה עד ל-5 נקודות בפונוט). מה לדעתך יקרה אם גזםק את שורות 22-24.

8. מהו תפקידן של שורה 22-24? מהו תפקידן של שורה 59-60?
בנוסף ל-5 נקודות בפונוט, מזקה עד ל-5 נקודות בפונוט. מה לדעתך יקרה אם גזםק את שורות 22-24?